

**การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในชุมชนหลังวัด ดิสงฆาราม
(วัดมักกะสัน)แขวงมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร**

**Public participation in waste management in communities behind temples Dis
Hongsaram(Makkasan Temple)Makkasan Subdistrict, Ratchathewi District,
Bangkok**

2.พระสนธิ จันทสิทธิ์

3.ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษฎา พรหมเวศ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในชุมชนหลังวัดดิสงฆาราม(วัดมักกะสัน)แขวงมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ 1,เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการปัญหาขยะในชุมชนหลังวัดดิสงฆาราม(วัดมักกะสัน) 2,เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการขยะของชุมชนหลังวัดดิสงฆาราม(วัดมักกะสัน) การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญและกลุ่มศึกษาเป็นผู้นำชุมชน หลังวัดดิสงฆาราม(วัดมักกะสัน)และผู้ให้ข้อมูลสำคัญในชุมชนหลังวัดดิสงฆาราม(วัดมักกะสัน)แขวงมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก รวมถึงการศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้รับนำมาวิเคราะห์เพื่อที่จะได้หาความเชื่อมโยงขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกันตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ผลการจากการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในชุมชนหลังวัดดิสงฆาราม(วัดมักกะสัน) มี 3 ปัจจัยหลัก ดังนี้คือ 1) ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน 2) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนหลังวัดดิสงฆาราม(วัดมักกะสัน) 3) ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยรวมแล้วผลจากการวิจัยยังพบอีกว่าการประสานงานพูดคุยเพื่อให้เกิดความร่วมมือในสิ่งต่างๆภายในชุมชนยังต้องมีการพัฒนาจากที่เป็นอยู่เพื่อที่จะส่งผลถึงความร่วมมือกันในการแก้ปัญหาขยะซึ่งจากผลดังกล่าวที่ได้ศึกษามาจนอาจจะสามารถนำมาเป็นกระบวนการแก้ไข และเป็นแนวทางในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการแก้ปัญหาขยะที่ประสบความสำเร็จต่อไปได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ : การจัดการขยะ,ชุมชน,การมีส่วนร่วม

1 บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในชุมชนหลังวัดดิสงฆาราม(วัดมักกะสัน)แขวงมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

2 นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

3 อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

Abstract

This study investigated public participation in waste management in the community behind Dishongsaram temples (Makkasan temples), Makkasan Subdistrict, Ratchathewi District, Bangkok. The objectives are as follows: 1, to study public participation in managing garbage problems in the community behind Dishongsaram Temple (Makkasan Temple) 2, To study the factors affecting waste management in the community behind Dishongsaram temples (Makkasan temples). This study is a qualitative research. In terms of important informants and the study group, they are leaders of the community behind Dishongsaram temples (Makkasan temples) and key informants in the community behind Dishongsaram temples (Makkasan temples), Makkasan Subdistrict, Ratchathewi District. Bangkok The researcher has collected data through in-depth interviews and studying various documents. After that, the data obtained was analyzed in order to find the connections between the various elements related to each other according to the objectives set. The results of the study are the participation of the people in waste management in The community behind Dishongsaram temples (Makkasan Temple) has 3 main factors as follows: 1) community leader factors 2) community participation factors behind Dishongsaram temples (Makkasan Temple) 3) social and cultural factors. Overall, the research results also found that coordination and discussion to create cooperation in various matters within the community still needs to be in place. The development from the present to result in cooperation in solving the waste problem, which from the results that have been studied, may be able to be used as a process for solving and as a guideline for management to promote cooperation in solving the waste problem that is successful in the future.

Keywords: waste management, community, participation

บทนำ

1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันปัญหาขยะเป็นปัญหาสำคัญในชุมชนหลังวัดศิंहงษาราม(วัดมกเกสัน)แขวงมกเกสัน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร มีจำนวนประชากรจำนวนมากบางครั้งทำให้เกิดปัญหาขยะในพื้นที่ชุมชนส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของชุมชน อีกทั้งยังส่งผลเสียมาถึงวัดศิंहงษาราม(วัดมกเกสัน)เพราะชุมชนอยู่ในพื้นที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทยที่มีติดด้านหลังวัดและสิ่งต่างๆเหล่านี้คือปัญหาเบื้องต้นของชุมชน

ในปัจจุบันแนวโน้มของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั่วประเทศของไไทยนั้น มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกปี ตลอดระยะเวลากว่า 10 ปีที่ผ่านมา โดยในปี 2565 กรมควบคุมมลพิษ พบว่ามีขยะเกิดขึ้นประมาณ 25.70 ล้านตัน เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมาปี2564มีขยะ24.98 ล้านตัน พบว่ามีขยะเพิ่มขึ้นถึง 0.72 ล้านตันซึ่งหากพิจารณาถึงกระบวนการในการจัดการขยะมูลฝอยแล้วได้พบว่า อัตราขยะมูลฝอยที่ส่วนที่ถูกนำไปกำจัดอย่างถูกต้องมีอัตราเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น และกระบวนการในการคัดแยก การจัดเก็บ การรวบรวมและการเก็บลำเลียงขนย้ายขยะยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ และทำให้เกิดปัญหาขยะตกค้างซึ่งเกิดจากประชากรที่เพิ่มมากขึ้น การขาดจิตสำนึกของประชาชน ในประเทศ การพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม รวมถึงการพัฒนาทางเทคโนโลยี และแนวโน้มการบริโภคของประชากรที่เพิ่มสูงขึ้นมากในปัจจุบันที่จัดหาง่ายและสะดวกมากผ่านทางออนไลน์ในแอป ต่างๆเช่นไลน์แมน แกร็บ เป็นต้น โดยวิกฤติปัญหานี้ จำเป็นที่จะต้องรีบการแก้ไขเร่งด่วน

ปัญหาขยะคือปัญหาสำคัญมากของหลายประเทศในโลกดังนั้นทางองค์การสหประชาชาติจึงมีมติให้แก้ไขปัญหานี้เกี่ยวกับขยะในชุมชนของตนเอง เพื่อที่จะทำให้ดีขึ้นสะอาดขึ้นและช่วยกันสร้างจิตสำนึกของคนในสังคมคือการส่งเสริมแนวทาง 3R รักโลก คือ 1)ลดการใช้2)การซ่อมแซมสิ่งของที่ชำรุดให้ใช้ได้ยาวนานไม่ต้องซื้อใหม่ 3) การใช้ซ้ำ การใช้แล้วมาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า 4) การนำกลับมาใช้ใหม่ การนำขยะมาแปรรูป เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่แนวทางการลดขยะด้วยวิธีการเหล่านี้มันนับว่าจะเป็ประโยชน์อย่างมากต่อโลกและประเทศไทยจากปัญหาขยะที่เพิ่มจำนวนปริมาณที่มากขึ้นอย่างต่อเนื่องนั้นคณะรัฐมนตรีของไทยจึงได้มีมติเห็นชอบ แผนแม่บทในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 - 2564) ในคราวการประชุม คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2559 ที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอและได้รับมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหารือร่วมกับกระทรวงมหาดไทยเพื่อจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศในระยะสั้น (พ.ศ. 2559 - 2566) และเร่งรัดการดำเนินงานตามแผน ไรต์แม็ป (Road Map) การจัดการขยะมูลฝอยและขยะอันตรายที่คณะรักษาความสงบแห่งชาตินำโดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557 ให้เป็นรูปธรรมโดยเร็ว และในการนี้ทางกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการหารือร่วมกันกับทาง

กระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะจัดทำแผนการ "ประเทศไทย ปลอดภัย" ตามแผนระยะที่ 1 (พ.ศ. 2559 - 2560) ภายใต้การจัดการลดขยะ พ.ศ.2559 – 2561 ซึ่งเป็นแนวทางในการจัดการขยะระยะสั้นของรัฐ เพื่อนำไปสู่การเป็นสังคมปลอดภัย ในหลัก คือ การส่งเสริมการจัดการขยะที่ต้นทาง ซึ่งเป็นการจัดการที่ยั่งยืน คือ การลดปริมาณขยะจากแหล่งต้นทาง และการใช้ซ้ำ รวมทั้งการนำกลับมาใช้ใหม่ จากนโยบายการมุ่งลดปริมาณขยะและการคัดแยกขยะที่ต้นทางและมุ่งสร้างระบบการเก็บขนขยะตามแผนปฏิบัติการ

เพราะฉะนั้นในส่วนของชุมชนหลังวัดตีสหหาราม(วัดมักกะสัน)แขวงมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทยติดกับบริเวณด้านหลังวัดตีสหหาราม(วัดมักกะสัน)แขวงมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานครยังต้องเรียนรู้เรื่องการมีส่วนร่วมที่จะต้องร่วมกันกำจัดสิ่งปฏิกูลคือขยะต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้นำจะต้องเร่งสร้างความเข้าใจกับประชาชนในชุมชน เกี่ยวกับระบบการจัดการมูลฝอยในชุมชน เริ่มต้นตั้งแต่การการคัดแยกขยะและการทิ้งขยะต่างๆไปจนถึงขั้นตอนของการกำจัดมูลฝอยอย่างเป็นขั้นตอน กระบวนการดังกล่าวนี้จำเป็นเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากประชาชนในชุมชนหลังวัดตีสหหาราม(วัดมักกะสัน)ซึ่งกระบวนการจัดการขยะที่เกิดจากชุมชน ดังนั้นการร่วมมือกันลดปัญหาในด้านปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในชุมชนให้ได้มากที่สุด จากปัญหาขยะจะทำให้กลายเป็นแนวทางสู่การร่วมมือช่วยกันแก้ปัญหาขยะที่เกิดขึ้นในชุมชนหลังวัดตีสหหาราม(วัดมักกะสัน)

ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจสำหรับการศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะในชุมชนหลังวัดตีสหหาราม(วัดมักกะสัน) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านแรงจูงใจของประชาชนในการจัดการขยะในเขตชุมชนหลังวัดตีสหหาราม(วัดมักกะสัน)และเพื่อศึกษาปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารของประชาชนในการจัดการขยะ ให้สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ได้รับการศึกษานี้ เพื่อให้ชุมชนหลังวัดตีสหหาราม(วัดมักกะสัน)มีแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะที่เหมาะสมของชุมชนต่อไป

สิ่งต่างๆดังกล่าวมาข้างต้นนี้เป็นสาเหตุและจุดสนใจแรงบันดาลใจที่ทำให้ผู้วิจัย มีความสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในชุมชนหลังวัดตีสหหาราม(วัดมักกะสัน) และ เพื่อจะศึกษาด้านการติดต่อสื่อสารกันชุมชนในเรื่องการแก้ปัญหาขยะในชุมชนร่วมกันและจักได้นำข้อมูลที่ได้เกิดจากการวิจัยในครั้งนี้มาเป็นแนวทางพัฒนาและการสร้างความร่วมมือร่วมใจกันในการจัดการขยะในชุมชนหลังวัดตีสหหาราม(วัดมักกะสัน)และชุมชนอื่นๆต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในชุมชนหลังวัดตีสหหาราม(วัดมักกะสัน)

2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการขยะของชุมชนหลังวัดศิंहงษาราม(วัดมักกะสัน)

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) การศึกษาวิจัยโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในชุมชนหลังวัดศิंहงษาราม(วัดมักกะสัน)
2. ขอบเขตด้านพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา ด้านชุมชนหลังวัดศิंहงษาราม(วัดมักกะสัน)แขวงมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร
3. ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาในการศึกษาค้นคว้าเก็บข้อมูลระหว่าง เดือน กันยายน – พฤศจิกายน พ.ศ. 2567

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

- 1 เพื่อทราบถึงกระบวนการ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะของชุมชนในชุมชนหลังวัดศิंहงษาราม(วัดมักกะสัน)แขวงมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร
- 2 เพื่อทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะของชาวชุมชนหลังวัดศิंहงษาราม(วัดมักกะสัน)แขวงมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

सानิตย์ บุญชู(2527,หน้า7)ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนเอาไว้ว่า ชุมชนใดที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากเท่าใด ก็จะทำให้การพัฒนาชุมชนนั้นสามารถมีความเป็นไปได้โดยสะดวกมากขึ้น

สัญญา เคนาภูมิ (2551) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่สมาชิกได้มีโอกาสร่วมคิด ร่วม ตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามโครงการ ร่วมติดตามประเมินผลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึง ประสงค์ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมจะต้องมาจากความสมัครใจ ฟังพอใจ และได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจาก ชุมชนโดยส่วนรวมร่วมกัน

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553, หน้า 12) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทั้งทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งอาจอยู่ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด หรือร่วมทำกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อตนเองและชุมชน

ฉลาด จันทสมบัติ (2554 , หน้า 166) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาสังคมหรือท้องถิ่นโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม 6 ประการ ได้แก่ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำร่วมรับประโยชน์ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมประเมินผล

บวรศักดิ์ อูวรรณโณ และคณะ (2554 , หน้า 18) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วม ของประชาชนไว้ว่า การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีสิทธิในกระบวนการนโยบายสาธารณะ ทั้งในด้านการให้ และรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะการร่วมตัดสินใจ ทั้งในขั้นตอนการริเริ่มนโยบาย การจัดทำแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบ ต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการปฏิบัติ การติดตามและประเมินผลตามนโยบายแผนงานโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ

2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม

ยุพาพร รุงงาม (2545, หน้า7-9) ได้สรุป ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1) ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน หมายถึงการใช้คำพูดหรือการใช้การเขียนเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือโดยที่ผู้ที่พูดนั้นจำเป็นต้องมีศิลปะในการที่จะพูดเพื่อดึงดูดความสนใจไม่ว่าจะเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานทั่วไปเช่นความมั่นคงปลอดภัยของชีวิต เป็นต้น

2) ทฤษฎีสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นการที่กระตุ้นให้นึกถึงประโยชน์ที่เป็นส่วนรวมของชาติและรักในท้องถิ่นของตนเอง

3) ทฤษฎีการสร้างผู้นำหมายถึงผู้นำนั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญมากในการที่จะรวบรวมกลุ่มคนผู้นำที่ดีนั้นต้องเป็นผู้นำที่มีความเคลื่อนไหวและทำงานอย่างสม่ำเสมอซึ่งจะทำให้เกิดมีการที่จะสร้างความร่วมมือ และมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆได้เป็นอย่างดี

4) ทฤษฎีการใช้วิธีการบริหารคือการที่ใช้ระบบการบริหารในการสร้างให้เกิดความร่วมมือนั้นคือการที่ผู้ปฏิบัติสามารถที่จะทำงานด้วยความเต็มใจมีความสมัครใจด้วยตนเองและไม่มีใครบังคับก็จะทำให้ทำงานด้วยความรักความตั้งใจเต็มใจและมีประสิทธิภาพเป็นอย่างดี

สรุปได้ว่าทฤษฎีการมีส่วนร่วมนั้นมีอยู่หลายทฤษฎีแต่ทฤษฎีสำคัญๆอย่างหนึ่งก็คือทฤษฎีการสร้างผู้นำเพราะการสร้างผู้นำและมีผู้นำที่ดีก็จะทำให้เกิดมีแรงจูงใจที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วยความตั้งใจทั้งด้านสติปัญญาและด้านพลังกำลังรวมถึงเกิดความคิดสร้างสรรค์และทำให้บรรลุเป้าหมายหรือทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการลดขยะ ด้วยแนวคิด 3R

การลดขยะ ด้วยแนวคิด 3R

3R เป็นแนวคิดและแนวทางในการปฏิบัติเพื่อการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า สามารถช่วยลดปริมาณขยะให้น้อยลง ด้วยการลดการใช้ การนำกลับมาใช้ซ้ำ และการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ (Reduce Reuse and Recycle: 3Rs) โดยเริ่มต้นที่การใช้ให้น้อยลง ลดการใช้วัสดุ ผลิตภัณฑ์ ที่ก่อให้เกิดขยะเพื่อลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้น (Reduce) การนำวัสดุ ผลิตภัณฑ์ที่ยังสามารถใช้งานได้ กลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) และการนำวัสดุ ผลิตภัณฑ์ที่ใช้งานแล้วมาแปรรูป เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ หรือ รีไซเคิล (Recycle) Reduce – ลดการใช้ (คิดก่อนใช้) ลดระดับการใช้ปัจจุบัน ควบคุมปริมาณการใช้ให้อยู่ในสัดส่วนที่พอเหมาะ จะช่วยลดปริมาณขยะที่สร้างขึ้นได้

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะ

สิทธิโชค วรรณสันติกุล (2531: 12) กล่าวว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมนุษย์ในระดับมหภาค ได้แก่ วัฒนธรรม ปทัสถาน ของสังคม (Norms) ความคาดหวังในบทบาทสถานภาพ สถาบันหรือองค์การทางสังคม ในระดับจุลภาค องค์ประกอบที่มีผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ ได้แก่ การรับรู้ การเรียนรู้ ทศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม เป็นต้น

ประวิทย์ จงวิศาล (2533 : 65) กล่าวว่า มนุษย์มีการกระทำ หรือพฤติกรรมแตกต่างกัน เนื่องจากเหตุผลหลายประการ สาเหตุสำคัญประการหนึ่ง คือ เจตคติและเจตคติส่วนหนึ่งขึ้นเองหรือสร้างขึ้นใหม่ได้และสามารถเปลี่ยนแปลงได้จากการได้รับความรู้ การกระตุ้น และเรียนรู้ประสบการณ์ของตนเอง ดังนั้นการจะศึกษาพฤติกรรมมนุษย์จึงควรศึกษาในองค์ประกอบคือ ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ (knowledge , attitude , practice)

ชลลดา นาเกษมสุวรรณ (2534 : 15) ให้ความหมายของพฤติกรรมไว้ว่าหมายถึง การกระทำ หรือการตอบสนองของมนุษย์ต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งหรือสิ่งต่างโดยการกระทำนั้นเป็นไปโดยมีจุดมุ่งหมายและเป็นไปอย่างใคร่ครวญมาแล้วหรือเป็นไปอย่างไม่รู้ตัวและไม่ว่าสิ่งมีชีวิตหรือบุคคลอื่นสามารถสังเกตการกระทำนั้นได้หรือไม่ก็ตาม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศุภลักษณ์ นิลฉวี (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในตำบลประณีต อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด โดยมีวัตถุประสงค์

เพื่อที่จะศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนและเพื่อที่จะเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน โดยแบ่งตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลประณีต จำนวน 222 คน

สรุปผลพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชน โดยภาพรวมพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอยู่ในระดับที่ดีมาก เมื่อพิจารณาจำแนกแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ ลำดับรองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงานและในการติดตามประเมินผลและลำดับสุดท้ายก็คือ ในด้านของการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในตำบลประณีต โดยจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ ต่างกัน การมีส่วนร่วมในการขยะมูลฝอยตำบลประณีต ไม่ได้แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐาน การวิจัยการมีส่วนร่วมในการขยะมูลฝอยของประชาชนตำบลประณีต จำแนกตามระดับการศึกษาและรายได้พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาและรายได้ต่างกัน การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยตำบลประณีต แตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

รัตติกาล อินทอง (2555) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยในอำเภอแม่เมาะจังหวัดลำปางโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ1)เพื่อทำการศึกษาการมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะของประชาชนและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) เพื่อทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น3)เพื่อทำการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะของประชาชนและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4)เพื่อทำการศึกษาพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนและเจ้าหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชน จำนวน 396 คนและเจ้าหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 193 คน ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับน้อย ในขณะที่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับปานกลาง ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณสมบัติทั่วไปกับการจัดการขยะของชุมชน พบว่า สถานภาพสมรสและระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนและปัจจัยทางค่าน สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ อายุงาน ตำแหน่งในองค์กร ความรู้ความเข้าใจ ทักษะคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กร และการได้รับข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ ประชาชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการจัดการขยะที่ถูกต้อง ยังไม่คัดแยกขยะก่อนทิ้ง จำนวนเจ้าหน้าที่เก็บขยะมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอและจำนวนถังขยะมีน้อย ไม่เพียงพอ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากแหล่งข้อมูลหลัก แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ การวิจัยเอกสาร (Documentary research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยผ่านแบบสัมภาษณ์ และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant observation) อยู่กับกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก เพื่อตอบคำถามและโจทย์การวิจัย ดังนั้นผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางและวิธีการศึกษาไว้ 2 วิธี ดังนี้

1. ดำเนินการศึกษาวิจัยและทบทวนวรรณกรรม ซึ่งเป็นการศึกษาค้นคว้าและการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ และ เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนได้ค้นหาข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีอยู่ เพื่อที่จะได้นำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบกับ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ทำการ เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In Depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อที่จะให้ทราบถึงคำตอบได้อย่างละเอียดและครบถ้วน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและกลุ่มศึกษา

ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้นำชุมชนและกลุ่มเป้าหมาย ผู้ให้ข้อมูลหลักในชุมชนหลังวัดตีสหฆาราม(วัดมัทกะสัน) กลุ่มศึกษาที่ผู้วิจัยได้เลือก มีจำนวน 10 คน โดยได้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากผู้มีทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ในการอยู่ในชุมชนมาอย่างยาวนาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล จึงได้ใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลแบบปลายเปิด เพื่อที่จะให้กลุ่มตัวอย่างนั้นได้แสดงความคิดเห็นออกมาได้อย่างเต็มที่และเป็นอิสระ รวมถึงให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ จึงใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์นั้นได้แบ่งหัวข้อออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้คือ

1. ประเด็นคำถามกระบวนการจัดการขยะชาวชุมชนหลังวัดตีสหฆาราม(วัดมัทกะสัน)
2. ประเด็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในชุมชนของชาวชุมชนหลังวัดตีสหฆาราม(วัดมัทกะสัน)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ ร่วมกันอย่างเป็นระบบมาทำการเชื่อมโยงเข้าด้วยกันเพื่อที่จะแสดงถึงความสำคัญของข้อมูลให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นไปตามข้อเท็จจริงทั้งในเชิงเหตุผลและทำการเขียนรายงานสรุปและตีความตามหลักวิชาการ รายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยด้วยพรรณนา การบรรยายถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในชุมชนของชาวชุมชนหลังวัดตีสหหาราม(วัดมักกะสัน) เพื่อชี้ให้เห็นถึงกระบวนการจัดการขยะและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในชุมชนหลังวัดตีสหหาราม(วัดมักกะสัน)แขวงมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

ผลการการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในชุมชนหลังวัดตีสหหาราม(วัดมักกะสัน)แขวงมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาใน 2 ประเด็นดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการปัญหาขยะในชุมชนหลังวัดตีสหหาราม(วัดมักกะสัน) 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งต่อการจัดการขยะของชุมชนหลังวัดตีสหหาราม(วัดมักกะสัน) ศึกษาโดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 10 คน มีผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. กระบวนการในการจัดการขยะในครัวเรือนของชาวชุมชนหลังวัดตีสหหาราม(วัดมักกะสัน)
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในชุมชนหลังวัดตีสหหาราม(วัดมักกะสัน)

ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นที่ 1 กระบวนการในการจัดการขยะในครัวเรือนของชาวชุมชนหลังวัดตีสหหาราม(วัดมักกะสัน)

สรุปได้ว่าคำตอบจากการสัมภาษณ์ทั้งหมดตอบว่าชาวชุมชนหลังวัดตีสหหาราม(วัดมักกะสัน) มีความเข้าใจในกระบวนการจัดการขยะเป็นอย่างดีแต่การคัดแยกขยะโดยส่วนใหญ่คัดแยกสิ่งที่สามารถนำไปขายได้เช่นขวดพลาสติกขวดแก้วและโลหะอื่นๆถ้าเป็นขยะอันตรายก็จัดใส่ถุงต่างหากและไม่มีมากนักส่วนขยะทั่วไปถือว่าทำได้ยังไม่ดีเท่าที่ควรโดยรวมแล้วสรุปได้ว่าการบริหารจัดการขยะในชุมชนหลังวัดตีสหหาราม(วัดมักกะสัน) นั้นอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจเพราะมีการนำไปทิ้งที่จุดทิ้งขยะซึ่งมีอยู่ คือ บริเวณจุดทิ้งที่บริเวณหน้าชุมชนการฝังและการเผาขยะก็มีผลทำให้บ้างแต่ไม่มาก

ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในชุมชนหลังวัดตีสหหาราม(วัดมักกะสัน)

สรุปได้ว่าคำตอบจากการสัมภาษณ์ทั้งหมดในประเด็นที่ 2 ตอบว่าชาวชุมชนหลังวัดตีสหหาราม(วัดมักกะสัน)ไม่ได้มีกฎระเบียบข้อห้ามในการทิ้งขยะแต่ชาวชุมชนก็ไม่มีทิ้งเรี่ยราดมากนักผู้นำชุมชนมี

การอบรมในด้านจัดการขยะมากขึ้นถึงแม้ว่าจะไม่ได้มีปัญหาหนักส่วนทางภาครัฐและเอกชนเคยมีมาจัดกิจกรรมเรื่องความสะอาดแต่ก็จะจัดที่วัดดิสหงษาราม(วัดมักกะสัน)ชาวชุมชนส่วนใหญ่ต้องการให้มีกิจกรรมจิตอาสาบำเพ็ญจิตอาสา สาธารณะเพื่อความสามัคคีภายในชุมชนและเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในด้านต่างๆของชุมชนอีกทั้งยังเสริมสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในชุมชนเห็นได้ว่ากิจกรรมในการเข้ามาช่วยกันในการแก้ไขปัญหาขยะของชุมชนได้รับความร่วมมือจากผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนเป็นอย่างดี ส่วนหนึ่งเป็นเพราะปัญหาที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อทุกคน โดยตรง และจากการที่ประธานชุมชนเป็นเจ้าของพื้นที่เป็นคนในพื้นที่ด้วยก็ เริ่มที่จะมีการประสานงานพูดคุยซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการที่จะเป็นปัจจัยหลักและส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่างๆของชุมชนเพราะถ้ามีการพูดคุยกันทำกิจกรรมร่วมกันเช่นการทำกิจกรรมจิตอาสา สาธารณะร่วมกันจึงทำให้ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีและได้รับการตอบสนองเป็นอย่างดี และผลที่ได้จากการร่วมมือกันคือได้รับประโยชน์ร่วมกันของทุกคน

สรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบว่า ชาวชุมชนมีการคัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้งบริเวณจุดทิ้งขยะรวมที่จุดทางด้านหน้าชุมชน เพื่อรอให้รถเก็บขยะจากสำนักงานเขตราชเทวีเข้ามาจัดเก็บไปกำจัดอย่างถูกต้องต่อไปจากที่ได้รับการประสานงานระหว่างผู้นำชุมชนและหน่วยงานภาครัฐคือสำนักงานเขตราชเทวีเป็นแรงเสริมที่ทำให้การดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยมีประสิทธิภาพมากขึ้น กระบวนการจัดการขยะของชุมชนหลังวัดดิสหงษาราม(วัดมักกะสัน)เน้นการจัดการขยะที่ต้นทางคือภายในครัวเรือนให้ได้มากที่สุด ก่อนที่จะนำไปทิ้งที่จุดทิ้งขยะรอการจัดเก็บมูลฝอยของสำนักงานเขตราชเทวีนำไปกำจัดพบว่ามีความสำคัญคือ การสร้างจิตสำนึกให้รักชุมชน โดยเน้นให้คนในชุมชนนึกถึงถึงผลประโยชน์ของชุมชนหลังวัดดิสหงษาราม(วัดมักกะสัน)เป็นหลักกระบวนการในการจัดการขยะของชุมชนหลังวัดดิสหงษาราม(วัดมักกะสัน)ในปัจจุบันได้เริ่มมีการนำวิธีการต่าง ๆ โดยเริ่มมีการนำความรู้ทางวิชาการมาดำเนินการและประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดผลดีแก่ชุมชนมากขึ้นได้แก่ หลัก แนวคิด 3R รักโลก กล่าวคือ การ ลดการใช้ (Reduce) สมาชิกในชุมชนหลังวัดดิสหงษาราม(วัดมักกะสัน) ได้ร่วมกันชักชวนให้ชาวชุมชนร่วมกัน ลดการใช้สิ่งที่ย่อยสลายยากๆ เช่น กล่องโฟม ถุงพลาสติก เป็นต้นและแนะนำให้ใช้ถุง ผ้า ในการนำไปใช้จ่ายตลาดซื้อของ เพื่อเป็นการลดปริมาณการใช้ถุงพลาสติก การใช้ซ้ำ (Reuse) คือการนำสิ่งของต่าง ๆ ที่ใช้งานไปแล้วแต่คงยังมีสภาพที่สามารถใช้งานได้ นำกลับมาใช้ได้ อีก การแปรรูปนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) โดยนำขยะรีไซเคิลที่ได้จากการคัดแยกภายในครัวเรือนนำไปขายให้กับร้านรับซื้อ เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวอีกทางหนึ่ง

วิธีการจัดการขยะ พบว่า ชุมชนหลังวัดดิสหงษาราม(วัดมักกะสัน)มีวิธีการกำจัดโดย ส่วนใหญ่จะเป็นขยะจากครัวเรือน ในชุมชนโดยจะมีจุดทิ้งส่วนกลาง คือจุดทิ้งขยะบริเวณจุดทิ้งขยะบริเวณด้านหน้าชุมชนซึ่งมีถังขยะของสำนักงานเขตราชเทวีจัดเตรียมไว้เพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกสุขลักษณะต่อไป

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในชุมชนหลังวัดตีสหขาราม (วัดม้กกะสัน)

จากการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในชุมชนหลังวัดตีสหขาราม(วัดม้กกะสัน)พบว่า มีปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการขยะ 3 ปัจจัย คือ (1) ปัจจัยด้านผู้นำ (2) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม (3) ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

(1) ปัจจัยด้านผู้นำ พบว่า ชุมชนหลังวัดตีสหขาราม(วัดม้กกะสัน)มีผู้นำชุมชนที่เป็นคนในพื้นที่ที่มีความรู้จักสนิทสนม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีปรับตัวเข้ากับชาวชุมชนได้ดี ในปัจจุบันเริ่มนำแนวคิดและองค์ความรู้ต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการขยะปลูกฝังให้คนใน ชุมชนมีจิตสำนึกในการร่วมกันแก้ไขและป้องกันปัญหาขยะของชุมชน

(2) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม พบว่า ความร่วมมือจากคนในชุมชนหลังวัดตีสหขาราม(วัดม้กกะสัน) ตั้งแต่จุดเริ่มต้นของการแก้ปัญหาขยะในชุมชนในปัจจุบัน ได้เริ่มมีการเชิญชาวชุมชนมาประชุมเพื่อเข้าร่วมรับฟังและร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมกับกับประธานชุมชนและคณะกรรมการชุมชนในการแก้ไขและดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และได้ประสานความร่วมมือ จากภายนอกชุมชน คือ สำนักงานเขตราชเทวี ที่ให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ รวมถึงได้เริ่มมาจัดกิจกรรมให้ความรู้และสาธิต วิธีการแยกขยะที่ถูกต้อง อีกทั้งให้การสนับสนุนอุปกรณ์คือถังขยะ และเข้ามาดูแลเรื่องนำขยะไปกำจัดอย่างถูกต้องถูกวิธี จากการที่ได้รับความช่วยเหลือแนะนำให้ความรู้จากหน่วยงานภาครัฐคือทางสำนักงานเขตราชเทวีทำให้ชุมชนหลังวัดตีสหขาราม(วัดม้กกะสัน)เกิดความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น สามารถบริหารจัดการขยะภายในชุมชนได้ ทำให้ชุมชนหลังวัดตีสหขาราม(วัดม้กกะสัน)ในปัจจุบันเริ่มที่จะเป็นชุมชนน่าอยู่ขึ้นสะอาดขึ้น มีปริมาณ ขยะลดน้อยลง

(3) ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม จากการวิจัย พบว่า สังคมและวัฒนธรรมมีความสำคัญต่อกระบวนการจัดการขยะของชุมชนหลังวัดตีสหขาราม(วัดม้กกะสัน)เนื่องจากชุมชนอยู่ในพื้นที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทยที่มีพื้นที่ติดด้านหลังวัดและมีความสัมพันธ์ที่สืบเนื่องมาอย่างยาวนานส่วนใหญ่เป็นญาติพี่น้องกันความไว้วางใจกัน มีความเอื้ออาทรต่อกันมีความสามัคคี ทำให้การเข้าร่วมกิจกรรมในปัจจุบันและอนาคตสามารถที่จะทำได้โดยง่ายเพราะมีความไว้วางใจต่อกัน เนื่องจากได้ช่วยเหลือคนที่เป็นญาติย่อมมีความรู้สึกสบายใจ และเต็มใจที่จะเข้าร่วม การมีจิตสำนึกสาธารณะยิ่งเพิ่มความผูกพันในชุมชนแห่งนี้มากขึ้น เมื่อความสัมพันธ์ที่ดีเพิ่มมากขึ้น จะส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมที่มากขึ้นตามไปด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในชุมชนหลังวัดตีสหขาราม(วัดม้กกะสัน) แขวงม้กกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร มีผลการวิจัย 2 ประเด็น มีรายละเอียดที่พิจารณาเมื่อเปรียบเทียบกับผลการวิจัย ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน ดังนี้

1.กระบวนการจัดการขยะของชาวชุมชนหลังวัดตีสหฆาราม(วัดมกกะสัน) แขวงมกกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

จากผลการวิจัย พบว่า ชาวชุมชนเริ่มมีการคัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้งบริเวณจุดทิ้งขยะรวมที่จุดทิ้งในบริเวณจุดทิ้งด้านหน้าชุมชน เพื่อรอให้รถเก็บขยะจากสำนักงานเขตราชเทวีเข้ามาจัดเก็บไปกำจัดอย่างถูกต้องต่อไปจากที่ได้รับการประสานงานระหว่างผู้นำชุมชนและหน่วยงาน ภาครัฐคือสำนักงานเขตราชเทวี เป็นแรงเสริมที่ทำให้การดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยมีประสิทธิภาพมากขึ้น กระบวนการจัดการขยะของชุมชนหลังวัดตีสหฆาราม(วัดมกกะสัน)เน้นการจัดการขยะที่ต้นทางคือภายในครัวเรือนให้ได้มากที่สุด ก่อนที่จะนำไปทิ้งที่จุดทิ้งขยะรอการจัดเก็บมูลฝอยของสำนักงานเขตราชเทวี นำไปกำจัดพบว่า มีกระบวนการที่สำคัญคือ การสร้างจิตสำนึกให้รักชุมชน โดยเน้นให้คนในชุมชนนึกถึงถึงผลประโยชน์ของชุมชนหลังวัดตีสหฆาราม(วัดมกกะสัน) เป็นหลัก กระบวนการในการจัดการขยะของชุมชนหลังวัดตีสหฆาราม(วัดมกกะสัน) ในปัจจุบัน ได้เริ่มมีการนำวิธีการต่าง ๆ มาใช้โดยเริ่มมีการนำความรู้ทางวิชาการมาดำเนินการและประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดดีแก่ชุมชนมากขึ้นได้แก่ หลัก 3R กล่าวคือ การ ลดการใช้ (Reduce) สมาชิกในชุมชนหลังวัดตีสหฆาราม(วัดมกกะสัน) ได้ร่วมกันชักชวนให้ชาวชุมชนร่วมกัน ลดการใช้สิ่งที่ย่อยสลายยากๆ เช่น กล่องโฟม ถุงพลาสติก เป็นต้นและแนะนำให้ใช้ถุง ผ้า ในการนำไปใช้จ่ายตลาดซื้อของ เพื่อเป็นการลดปริมาณการใช้ถุงพลาสติก การใช้ซ้ำ (Reuse) คือการนำสิ่งของต่าง ๆ ที่ใช้งานไปแล้วแต่คงยังมีสภาพที่สามารถใช้งานได้นำกลับมาใช้ได้ อีก การแปรรูปนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) โดยนำขยะรีไซเคิลที่ได้จากการคัดแยกภายในครัวเรือนนำไปขายให้กับร้านรับซื้อ เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวอีกทางหนึ่ง

วิธีการจัดการขยะ พบว่า ชุมชนหลังวัดตีสหฆาราม(วัดมกกะสัน) มีวิธีการกำจัดโดยการนำไปทิ้งที่ถังขยะส่วนกลางของชุมชน ส่วนใหญ่จะเป็นขยะจากครัวเรือน ในชุมชนโดยจะมีจุดทิ้งส่วนกลาง คือจุดทิ้งขยะบริเวณจุดทิ้งขยะบริเวณด้านหน้าชุมชนซึ่งมีถังขยะของสำนักงานเขตราชเทวีจัดเตรียมไว้เพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกสุขลักษณะต่อไป

ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการขยะของชาวชุมชนหลังวัดตีสหฆาราม(วัดมกกะสัน)

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการขยะของชาวชุมชนหลังวัดตีสหฆาราม(วัดมกกะสัน) พบว่า มีปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการขยะ 3 ปัจจัย คือ (1) ปัจจัยด้านผู้นำ (2) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม (3) ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

(1) ปัจจัยด้านผู้นำ พบว่า ชุมชนหลังวัดตีสหฆาราม(วัดมกกะสัน) มีผู้นำชุมชนที่เป็นคนในพื้นที่ที่มีความรู้จักสนิทสนม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีปรับตัวเข้ากับชาวชุมชนได้ดี ในปัจจุบันเริ่มนำแนวคิดและองค์ความรู้ต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการขยะปลูกฝังให้คนใน ชุมชนมีจิตสำนึกในการร่วมกันแก้ไขและป้องกันปัญหาขยะของชุมชน

(2) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม พบว่า ความร่วมมือจากคนในชุมชนตั้งแต่จุดเริ่มต้นของ การแก้ปัญหาขยะในชุมชนในปัจจุบัน ได้เริ่มมีการเชิญชาวชุมชนมาประชุมเพื่อเข้าร่วมรับฟังและร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมกับกับประธานชุมชนและคณะกรรมการชุมชนในการแก้ไขและดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และได้ประสานความร่วมมือ จากภายนอกชุมชน คือ สำนักงานเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร ที่ให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ รวมถึงได้เริ่มมาจัดกิจกรรมให้ความรู้และสาธิต วิธีการแยกขยะที่ถูกต้อง อีกทั้งให้การสนับสนุนอุปกรณ์คือถังขยะและเข้ามาดูแลเรื่องนำขยะไปกำจัดอย่างถูกต้องถูกวิธี จากการที่ได้รับความช่วยเหลือแนะนำให้ความรู้จากหน่วยงานภาครัฐคือทางสำนักงานเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร(วัดมัทกะสัน) เกิดความรู้ความเข้าใจมากขึ้น สามารถบริหารจัดการขยะภายในชุมชนได้ ทำให้ชุมชนหลังวัดดิสหงษาราม(วัดมัทกะสัน) ในปัจจุบันเป็นชุมชนน่าอยู่ขึ้นสะอาดขึ้น มีปริมาณ ขยะลดน้อยลง

(3) ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม จากการวิจัย พบว่า สังคมและวัฒนธรรมมีความสำคัญต่อกระบวนการจัดการขยะของชุมชนหลังวัดดิสหงษาราม(วัดมัทกะสัน) เนื่องจากชุมชนอยู่ในบริเวณหลังวัดดิสหงษาราม(วัดมัทกะสัน) และมีความสัมพันธ์ที่สืบเนื่องมาอย่างยาวนานส่วนใหญ่เป็นญาติพี่น้องกันความไว้วางใจกัน มีความเอื้ออาทรต่อกันมีความสามัคคี ทำให้การเข้าร่วมกิจกรรมในปัจจุบันและอนาคตสามารถที่จะทำได้โดยง่ายเพราะมีความไว้วางใจต่อกัน เนื่องจากได้ช่วยเหลือคนที่เป็นญาติย่อมมีความรู้สึกสบายใจและเต็มใจที่จะเข้าร่วม การมีจิตสำนึกสาธารณะยิ่งเพิ่มความผูกพันในชุมชนแห่งนี้มากขึ้นเมื่อความสัมพันธ์ที่ดีเพิ่มมากขึ้น จะส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมที่มากขึ้นตามไปด้วย

กระบวนการจัดการขยะของประชาชนในเขตชุมชนหลังวัดดิสหงษาราม(วัดมัทกะสัน)

การวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในชุมชนหลังวัดดิสหงษาราม(วัดมัทกะสัน)พบว่า กระบวนการจัดการขยะของชาวชุมชน ทำให้สภาพแวดล้อมภายในชุมชนมีความสะอาดเกิดสุขภาวะที่ดี และเกิดมีความรู้ใหม่ๆ ในการจัดการขยะและสามารถนำสิ่งที่ไม่ใช้ประโยชน์ให้กลับมาใช้ประโยชน์ได้อีกด้วย มีการนำองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่ได้จากการมีส่วนร่วมกันเรียนรู้ในการสร้างจิตสำนึกสาธารณะและการร่วมกันแก้ไขปัญหาขยะใน ชุมชน เพื่อให้ชุมชนหลังวัดดิสหงษาราม(วัดมัทกะสัน)เป็นชุมชนที่ปลอดจากขยะจากการร่วมมือกันในด้านต่าง ๆ ทำให้เกิดความสามัคคีความร่วมมือในการช่วยกันแก้ปัญหาขยะอย่างต่อเนื่องและพัฒนาให้เป็นความ ยั่งยืนได้นอกจากนั้นยังสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาอื่น ๆ ของชุมชนได้อีกด้วย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สานิตย์ บุษชู(2527,หน้า7)ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนเอาไว้ว่า ชุมชนใดที่ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากเท่าใด ก็จะทำให้การพัฒนาชุมชนนั้นสามารถมีความเป็นไปได้โดยสะดวกมากขึ้นและสามารถที่จะดำเนินเดินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้โดยมีความเชื่อมั่นพื้นฐานว่าคนนั้นมีศักยภาพในการที่จะเปลี่ยนแปลง คุณค่าของความคิดและสมรรถภาพของคนเรานั้นก็จะไม่มีค่าไม่มีความหมายถ้าหากว่าขาดการร่วมมือกัน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในชุมชนหลังวัดศิंहซาราม(วัด มักกะสัน)

จากการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในชุมชนหลังวัดศิंहซาราม(วัดมักกะสัน) จะเห็นได้ว่าการพัฒนาและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมระดับชุมชนของสังคมไทย ค่อนข้างมีความชัดเจนถึงบทบาทของผู้นำท้องถิ่น ซึ่งมีความสำคัญต่อความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมด้านการจัดการขยะและการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ผู้นำจะทำหน้าที่หลายด้านประกอบกัน จากความเคารพ ความไว้วางใจที่มีมาอย่างยาวนาน ทำให้ผู้นำยังคงมีบทบาทในการดำเนินชีวิต และเป็นแบบอย่างของคนในชุมชน

กระบวนการจัดการขยะโดยชุมชนที่ประสบความสำเร็จเกิดจากผู้นำที่เข้มแข็งและเสียสละมุ่งมั่นตั้งใจจริงในการทำงานให้กับชุมชน ในด้านความร่วมมือ ชุมชนท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านเทคโนโลยีพื้นฐานระหว่างชุมชนกับหน่วยงานวิจัยต่าง ๆ โดยหน่วยงานของรัฐในระดับท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการเชื่อมโยงทั้งสองส่วนเข้าด้วยกันทำให้สามารถรับรู้ความต้องการที่แท้จริงเพื่อให้เกิดการคิดร่วมกัน การมีส่วนร่วม ของชุมชนจึงเป็นก้าวสำคัญในการพัฒนาเครือข่ายของชุมชน ทำให้เกิดพลังร่วม ซึ่งการดำเนินงานโดย ชุมชนใดชุมชนหนึ่งอาจไม่เพียงพอที่จะแก้ไขปัญหาขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงต้องมีการรวมตัวกันของเครือข่าย หรือพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งเพื่อที่จะ ส่งผลให้การปฏิบัติกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีพลัง สามารถทำให้เกิดความสำเร็จได้โดยง่าย การให้สมาชิกในชุมชน ร่วมเสนอกิจกรรมและโครงการเพื่อดูแลรักษาและพัฒนาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ชุมชน และมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินโครงการ ตั้งแต่การตัดสินใจโครงการ การดำเนินโครงการ การประเมินผล โครงการด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงการให้ความสำคัญกับความคิดเห็นและความต้องการของคนในชุมชน จากการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหา ซึ่งจะช่วยให้ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนสมบูรณ์ยิ่งขึ้นรวมถึงการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการร่วมกันตัดสินใจทั้งผลกระทบทางบวกและผลกระทบทางลบ รวมถึงการนำวิถีชุมชน ทูทางสังคม ที่มีในชุมชนเป็นตัวเชื่อมในการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านการจัดการขยะ มูลฝอยและการรักษาสิ่งแวดล้อม ร่วมกับการสร้างจิตสำนึกที่ดีในชุมชน ซึ่งทำให้การขอความร่วมมือ กับทางชุมชนเป็นเรื่องที่ง่ายขึ้น ผู้นำชุมชนควรแสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ภายนอก ทั้งหน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่ และหน่วยงานส่วนกลาง ซึ่งจะช่วยให้การจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ

พิรยา วัชรโรทัย พบว่า กระบวนการจัดการขยะมูลฝอย ของเทศบาลตำบลเมืองแกลง เริ่มต้นจากการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับความรู้เรื่องการคัดแยกขยะจากครัวเรือน เทศบาลมีการคัดแยกขยะและการส่งเสริมให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องในองค์กรพัฒนาศักยภาพตนเองด้าน การจัดการขยะ มีการวางแผนเป้าหมายในการจัดการขยะมูลฝอยและใช้ยุทธศาสตร์เป็นตัวขับเคลื่อน โดย ใช้ระบบ ISO 14001 ในการทำงาน ผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่เป็นตัวกลางประสานการทำงานระหว่าง เทศบาลกับประชาชน ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และ

มีการคิดอย่างเป็นระบบ สร้างความกระตือรือร้นในการ บริหารจัดการขยะ มีการแบ่งงานกันทำอย่างชัดเจน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จำลอง โพธิ์บุญ พบว่า เทศบาลนครพิษณุโลกประสบความสำเร็จในการ จัดการสิ่งแวดล้อมสูงมากทั้งด้านการจัดการขยะและด้านอื่น ๆ ปัจจัยที่ภายในที่มีผลต่อความสำเร็จใน การจัดการสิ่งแวดล้อมคือ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนมีความมุ่งมั่นเสียสละและให้ความสำคัญกับการสร้าง ประโยชน์ให้ชุมชน มีการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอมีการกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนมีนโยบาย ด้านสิ่งแวดล้อมที่มุ่งการสร้างเมืองให้เป็นเมืองน่าอยู่มีการพัฒนาบุคลากรและใช้ เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาช่วย ในการจัดการสิ่งแวดล้อมปัจจัยภายนอกที่สำคัญคือได้รับความร่วมมือจาก ชุมชนจากหน่วยงานวิชาการจาก ต่างประเทศและความร่วมมือจากหน่วยงานราชการ และเอกชนที่เกี่ยวข้อง บทเรียนสำคัญสำหรับผู้บริหาร คือการมีวิสัยทัศน์ การให้ความสำคัญกับการจัดการ สิ่งแวดล้อมการให้ความสำคัญกับทรัพยากรที่ใช้ ในการจัดการสิ่งแวดล้อมการส่งเสริมการมีส่วนร่วม การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและการสร้างความร่วมมือกับ หน่วยงานภายนอก

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในชุมชนหลังวัดติสหงษาราม(วัด มั๊กกะสัน)

จากการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในชุมชนหลังวัดติสหงษาราม(วัด มั๊กกะสัน) แขวงมั๊กกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1 ผลการวิเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะ พบว่า องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะ ชาวชุมชนมีความรู้ค่อนข้างดี และสามารถทำให้ปริมาณขยะที่ต้องกำจัดลดน้อยลงตามลำดับ สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของวิโรจน์ ฮะวังจุ (2550) เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย : ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนในเขตตาดบนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการ ขยะมูลฝอยของประชาชน เกิดจากการชักชวนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ด้านปัจจัยการได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการ จัดการขยะมูลฝอย โดยปัจจัยด้านการชักชวนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของ ประชาชนสูงกว่าด้านอื่น ๆ

2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านแรงจูงใจส่วนบุคคลของประชาชน พบว่า ประชาชนเริ่มให้ความสำคัญ กับการคัดแยกขยะในครัวเรือนส่งผลต่อสภาพลักษณะที่ดีของชุมชนส่งผลถึงความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ภายในชุมชนของตนเอง และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ ที่เข้ามาส่งเสริม วิธีการคัดแยกขยะที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารของประชาชน พบว่า ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร ของประชาชนในภาพรวม คือ การประชาสัมพันธ์เชิญชวนเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะ จากหน่วยงานต่าง ๆ ที่มาให้ความรู้การคัดแยกขยะอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ

ฉัตรลักษณ์ โยธะภา (2564) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะพลาสติกต้นทางในยุคชีวิตวิถีใหม่ ในเขตเทศบาลเมืองท่าใหม่ อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ที่กล่าวว่า การรับรู้เกี่ยวกับขยะพลาสติกและการจัดการขยะพลาสติกในเขตเทศบาลเมืองท่าใหม่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือเทศบาลมีการประชาสัมพันธ์ช่องทางสื่อสารและให้ข้อมูลหลากหลายช่องทางมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะประชาชนเกิดการรับรู้เกี่ยวกับขยะพลาสติกในเขตเทศบาลเมืองท่าใหม่ ข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

จากการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในชุมชนหลังวัดติสหาราม (วัดมัทกะสัน) แขวงมัทกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

ชุมชนหลังวัดติสหาราม(วัดมัทกะสัน)จากการวิจัยจะเห็นได้ว่าการพัฒนาและแก้ไขปัญหาขยะระดับชุมชนของไทยนั้น เน้นที่ความชัดเจนในบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในระดับต่างๆ ที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมด้านการแก้ไขปัญหาขยะ ผู้นำนั้นยังคงมีบทบาทในการดำเนินชีวิต และเป็นแบบอย่างของคนในชุมชน กระบวนการจัดการขยะโดยชุมชนหลายชุมชนในประเทศไทยที่ประสบความสำเร็จนั้นมักเกิดจากผู้นำที่มุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานให้กับชุมชน ร่วมมือกับ ชาวชุมชนมีการแลกเปลี่ยนความรู้กับหน่วยงานของรัฐทำให้สามารถรับรู้ความต้องการที่แท้จริงเพื่อให้เกิดการคิดร่วมกัน แก้ไขปัญหาาร่วมกัน ดังนั้นการมีส่วนร่วม ของชุมชนจึงถือว่าเป็นก้าวสำคัญ ที่จะทำให้เกิดความเข้มแข็ง สามารถทำให้เกิดความสำเร็จได้โดยง่าย เช่นการจัดประชุมร่วมกันในชุมชนเพื่อที่จะให้สมาชิกในชุมชนร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆของชุมชนร่วมทำกิจกรรมร่วมกันพัฒนาพื้นที่ชุมชน และส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในการรับผิดชอบผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการที่ได้ประชุมปรึกษาหารือและร่วมกันตัดสินใจในการดำเนินการเพื่อชุมชนซึ่งอาจจะมีทั้งผลกระทบในด้านดีและไม่ดี รวมถึงการนำวิถีหลักธรรมทางพุทธศาสนา ทูณทางสังคัมที่มีในชุมชนหลังวัดติสหาราม(วัดมัทกะสัน)เป็นตัวเชื่อมในการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านการจัดการขยะ ในชุมชนการรักษาสิ่งแวดล้อม ร่วมกับการสร้างจิตสำนึกที่ดีในชุมชน ซึ่งทำให้การขอความร่วมมือ กับทางชุมชนเป็นเรื่องที่ง่ายขึ้น ผู้นำชุมชนควรที่จะต้องร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งจากหน่วยงาน ภายนอกพื้นที่ชุมชนและ หน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่ และหน่วยงานส่วนกลาง ซึ่งจะทำให้การจัดการขยะมี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศุภลักษณ์ นิลฉวี (2554) ได้ ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในตำบลประณีต อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราดด้าน การจัดการขยะ มีการวางแผนเป้าหมายในการจัดการขยะมูลฝอยและใช้ยุทธศาสตร์เป็นตัวขับเคลื่อน สรุปผลพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชน โดยภาพรวมพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอยู่ในระดับที่ดีมาก เมื่อพิจารณาจำแนกแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ ลำดับรองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและ

ปฏิบัติงานและในการติดตามประเมินผลและลำดับสุดท้ายก็คือ ในด้านของการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหา

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1. ชุมชนหลังวัดตีสงฆาราม(วัดม้กกะสัน)ควรพัฒนาการจัดการขยะชุมชนในรูปแบบอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น จัดตั้งธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชนเพื่อนำขยะมาดัดแปลงเช่นทำเป็นดอกไม้จากขวดพลาสติกสีต่างๆหรือทำดอกไม้จันทร์จากกระดาษ เพื่อเพิ่มมูลค่าและยังสามารถเป็นจุดเรียนรู้ให้กับเยาวชนในชุมชนหลังวัดตีสงฆาราม(วัดม้กกะสัน)เพื่อให้เกิดการเรียนรู้วิธีการคัดแยกขยะ ทำให้ทราบว่า การแยกขยะและการรีไซเคิลก่อให้เกิดประโยชน์อย่างไร นอกจากนี้ยังได้ เรียนรู้วิธีการดำเนินการของธนาคารขยะและเรียนรู้ถึงการเก็บออมอีกด้วย

2. ควรมีการศึกษาเรียนรู้การจัดการขยะในหลาย ๆ รูปแบบเพื่อให้เกิดแนวคิดใหม่ ๆ ในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน ร่วมกับการจัดหาวิทยากรที่ประสบความสำเร็จมาให้ความรู้เพื่อเพิ่มเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ที่จะสามารถทำให้ประสบความสำเร็จด้านแปรรูปขยะ ซึ่งสามารถทำให้เกิดรายได้ นอกจากจะได้รับความรู้เพิ่มแล้วยังสามารถที่จะช่วยให้เกิดการกระตุ้นการมีส่วนร่วมและช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนหลังวัดตีสงฆาราม(วัดม้กกะสัน)มากขึ้นด้วย

3. ควรมีการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนโดยเริ่มที่ระบบความคิดของชาวชุมชน เน้นควบคู่ไปกับการทำกิจกรรมจิตอาสาสาธารณะ เนื่องจากการวัดความสำเร็จในเชิงรูปธรรมอย่างเดียวอาจจะไม่เพียงพอ ดังนั้นถ้าหากว่ามีการพัฒนาระบบความคิดควบคู่ไปด้วยก็จะสามารถส่งผลสำเร็จได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยในด้านอื่นๆ ที่เป็นส่วนประกอบสำคัญในการจัดการขยะของชุมชน จากชุมชนที่มีลักษณะและมีพื้นที่ใกล้เคียงกันและแตกต่างกัน

2. ควรที่จะมีการศึกษาและหาแนวทางการจัดการขยะและการนำขยะมาแปรรูป ของชุมชน จากชุมชนอื่น ๆ เพื่อที่จะได้แนวทางทั้งแนวคิดและวิธีการที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงไป ตามยุคสมัย

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมมลพิษ. (2562). สรุปสถานการณ์มลพิษของประเทศไทยปี 2561. กรุงเทพฯ: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

ศุภลักษณ์ นิลฉวี (2554) การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในตำบลประณีต อำเภอลำสมิง จังหวัดตราด

ทรงวุฒิ เรื่องวาทะศิลป์. (2550). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในพื้นที่บริการของโรงเรียน ล้อมแควตวิทยา อำเภอลำปาง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สัญญา เคนาภูมิ. (2551). ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนใน 4 จังหวัดชายแดนลุ่มน้ำโขง. (วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม: ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และราชการ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และคณะ(2554) รายงานการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ /ผลงานนักวิชาการสิ่งพิมพ์สถาบันพระปกเกล้างานวิจัยสถาบันพระปกเกล้า

ยุพาพร รุ่งงาม. (2545). การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงบประมาณในการปฏิรูป ระบบราชการ. ภาค นิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุพานี สฤษฎ์วานิช, 2552: 154 อ้างอิงจาก Stephen P.Robbins, 2003)

รัตติกาล อินทอง. (2554). การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแม่ใจ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กรม. มีมติรับทราบและเห็นชอบแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ 2 (พ.ศ.2566-2570), จาก.<https://www.greennetworkthailand.com/plastic-waste-management-2566-2570-2/> สืบค้นเมื่อ 18ตุลาคม 2567

หลักการจัดการขยะที่บ้านด้วยเทคนิค 3R ด้วยแนวคิด 3RS รักษาโลก ข้อมูลจากเว็บไซต์ <https://www.apthai.com/> สืบค้นเมื่อ 18ตุลาคม 2567